

adgang til at foretage kontrolbesøg mv. Der henvises i øvrigt til betænkningens bilagsdel, der bl.a. indeholder de høringssvar, som kommissionen har indhentet fra de enkelte ministerier.

3.2.2. Kommissionens forslag

Retssikkerhedskommissionen har i forbindelse med sit arbejde anmodet samtlige ministerier om at oplyse, hvilke eksisterende bestemmelser på de enkelte ministeriers område der giver forvaltningsmyndigheder adgang til uden for strafferetsplejen og uden forudgående retskendelse at foretage tvangsindgreb omfattet af grundlovens § 72. Kommissionen har endvidere anmodet om at få oplyst, om bestemmelserne stadig må anses for påkrævede.

De hørte ministerier har – med ganske få undtagelser – vurderet, at de omhandlede bestemmelser er nødvendige i deres eksisterende form. Kommissionen har ikke fundet grundlag for at tilsidesætte denne vurdering af behovet for de nævnte regler. Kommissionen henviser i den forbindelse til, at effektivitets- og systemhensyn er tungtvejende, og at retssikkerhedshensynet bør varetages igennem processuelle regler.

Flertallet i kommissionen foreslår samtidig at lovfæste en egentlig proportionalitetsgrundsætning, hvorefter tvangsindgreb kun må anvendes, hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige, og hvis indgrebet står i rimeligt forhold til formålet med indgrebet.

Der henvises til betænkningens side 111f.

3.2.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet er enig med kommissionens flertal i, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte de hørte myndigheders vurdering af behovet for bestemmelser, der hjemler adgang til at foretage tvangsindgreb uden for strafferetsplejen og uden retskendelse. Justitsministeriet har ligesom kommissionens flertal lagt vægt på, at bestemmelser, der indeholder hjemmel til at gennemføre tvangsindgreb uden for strafferetsplejen, er begrundet i hensynet til at kunne føre en effektiv kontrol mv. med henblik på at sikre overholdelsen af lovgivningen på de enkelte forvaltningsområder. Hensynet til borgernes og virksomhedernes retssikkerhed bør derfor i første række varetages gennem processuelle regler – det vil sige regler om bl.a. fremgangsmåden ved gennemførelse af et tvangsindgreb.

Det skal i øvrigt bemærkes, at Justitsministeriet i forbindelse med den lovtekniske gennemgang af andre ministeriers lovforslag tilstræber, at der ikke unødigt medtages bestemmelser, der gør det muligt for offentlige myndigheder at skaffe sig adgang til privat

ejendom. I den forbindelse kan der henvises til Justitsministeriets vejledning om lovkvalitet, hvor det bl.a. er anført, at det i hvert enkelt tilfælde nøje må overvejes, om det overhovedet er nødvendigt – med eller uden retskendelse – at tillægge offentlige myndigheder adgang til privat ejendom, herunder om andre og mindre indgribende kontrolforanstaltninger kan anses for tilstrækkelige. Endvidere er det anført, at hvis der er behov for en sådan adgang, bør omfanget heraf begrænses mest muligt, f.eks. ved at der alene gives adgang til forretningslokaler, mens private boliger holdes udenfor. Endelig fremgår det af vejledningen, at der i bemærkningerne til en kontrolbestemmelse bør gives en begrundelse for, hvorfor bestemmelsen er nødvendig, ligesom der bør gives en udførlig angivelse af bestemmelsens anvendelsesområde. Disse retningslinjer i Justitsministeriets vejledning om lovkvalitet vil også fremover blive fulgt i forbindelse med udarbejdelsen af lovgivning.

Justitsministeriet er endvidere enig med kommissionens flertal i, at der bør lovfæstes en proportionalitetsgrundsætning. Efter Justitsministeriets opfattelse bør en forvaltningsmyndighed således kun kunne anvende tvangsindgreb, der er omfattet af lovforslaget, hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige, og hvis indgrebet står i rimeligt forhold til formålet med indgrebet. Der henvises til lovforslagets § 2 om proportionalitetsprincippet.

I forbindelse med den i pkt. 3.2.2 nævnte høring af samtlige ministerier er der i den gældende lovgivning mv. blevet identificeret enkelte bestemmelser, der kan ophæves eller præciseres.

Det er således Justitsministeriets opfattelse, at inkassolovens § 28 kan ophæves. Politiet har efter denne bestemmelse uden forudgående retskendelse adgang til lokaler, hvorfra en autorisationsindehaver driver inkassovirksomhed, og til de derværende forretningsoplysninger for at føre det nødvendige tilsyn med autorisationsindehaverens virksomhed. Bestemmelsen synes ikke at have været anvendt i praksis, og dens formål må antages at kunne opnås med mindre indgribende midler.

Kontrollen med behandlingen af inddrevne pengebeløb må således efter Justitsministeriets opfattelse antages at kunne varetages i tilstrækkeligt omfang ved forpligtelsen for autorisationsindehavere til at aflægge årsregnskab og ved til enhver tid på begæring at kunne oplyse fordringshaveren om størrelsen af de pengebeløb, som er inddrevet for denne, jf. inkassolovens § 16, der er strafsanktioneret efter lovens § 29.

Der henvises til lovforslagets § 11 om ophævelse af § 28 i inkassoloven.